

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in soboto.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$3.00. Za Evropo \$3.50. Za Chicago \$3.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1910, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

Nesloga tlači

ŠTEV. (No.) 100.

CHICAGO, ILL., SOBOTA, 26. AVGUSTA—SATURDAY, AUGUST 26—1922.

LETO (Vol) VIII.

COLLINS PROVIZORIČNI IRSKI PREDSEDNİK UMORJEN.

NAPAD SO IZVRŠILI PRISTAŠI REPUBLICANOV, KATERIM SE JE ON SVOJEČASNO IZNEVERIL.

Dublin, 24. avgusta. — Kakor blisk je šnila v svet novica, da irskega provizoričnega predsednika, Michael Collins-a ni več med živimi, da je padel zadet od krogle, ki je padla iz zasede.

Michael Collins je igral, odkar je postala Irška svobodna država pod angleškim nadgospodstvom važno ulogo v javnosti. Bil je vnet vođa s pokojnim Griffitom vreč za spremembo pogodbe, ki jamči Irski svobodno gibanje pod svojo lastno upravo, a vendar pod angleškim nadgospodstvom. De Valero-va stranka je bila temu nasprotna, ker ona je vedno zahtevala popolnoma neodvisno Irsko od Anglije, organizirano v republičanskem duhu z republičansko vlado. Ko sta pokojna Collins in Griffith podpisala pogodbo z Anglijo in s tem preprečila nadaljnjo skupno postopanje za vlado republičanskega tipa in za popolno neodvisnost Irške od Anglije, sta se s tem globoko zamerila vsem pristašem republičanov. Senfariji in republičanje so jih imenovali izdajalce. Oba sta se že poslovila iz te solzne doline, irski narod pa vodi svojo borbo naprej, za svojo popolno neodvisnost od Anglije.

Umor Collins-a bo gotovo spremenil smerne irske politike napram Angliji. Pričakuje se novih voditeljev, ki bodo prijeli za vočstvo irskega naroda.

Michael Collins je bil umorjen na nepričakovan način. Peljal se je z avtomobilom iz Bandona v Macroom. Blizu vasi Bealnabie so zagledali skrivališče upornikov. Poskakali so iz avtomobila in jih pričeli zasledovati. Uporniki so se mejem poskrili in Collins in njegova straža so odšli nazaj k avtomobilu, da bi nadaljevali svojo vožnjo. Ravno, ko je stopil Collins v avtomobil, počil strel in Collins pade zadet v začetni del glave in je čez par minut izdihnil.

Njegovo truplo so prepeljali takoj v Cork in od tam čez nekoliko časa v Dublin, kjer bo danes pokopan.

TURKI PRİČELI OFENZIVO PROTI GRKOM V AZIJI.

Pariz, 25. avgusta. — Po prejetih vesteh iz turško-grške fronte se sliši, da so Turki mobilizirali nad 100 tisoč močno vojsko in da so pričeli na več krajih z ofenzivo proti Grkom. Grška vojska šteje baje samo 40. tisoč mož.

Glavni cilj turške ofenzive je Smirna, katero bi radi iztrgali Grkom iz rok prečno pride do premirja med obema silama.

ŽELEZNIŠKI MAGNAT JE IŠČEJO DLAKE V JAJCU.

NA VSAK NAČIN SI PRIZADEVAJO, DA BI ZDROBILI ORGANIZIRANO DELAVSTVO.

New York, 25. avgusta. — Na zadnji konferenci, katere so se udeležili "Big Five" bratovščine in zastopniki raznih železniških družb, so se zopet razšli, ne da bi njih delovanje rodilo najmanjši vspeh za poravnavo železničarske stavke.

Posestniki železnice hočejo na vsak način odpraviti gotove točke v senioritetnih pravicah. Železničarji se temu protiustavljajo, kar imajo popolnoma prav. Če posestniki zmagajo nad delavstvom v tem oziru, da mu iztrgajo iz rok senioritetne pravice, bi bil to mnogo hujši udarec za železničarje, kakor pa če bi jim znižale plače za 30 odstotkov. Ker senioritetne pravice so edina ograja, za katero železniške družbe ne morejo zapostavljati svoje delavce, kakor bi se njim zljubilo. Da, jim ta ograja ni po volji je razumljivo, toda nasprotno je pa tudi umljivo, da tega jamstva si delavstvo ne bo dalo kar tako odstraniti na korist nikdar sitih lakomnih železniških magnatov.

Na zadnjem sestanku so se trudili zastopniki železniških družb, na vse načine, da bi zastopnike raznih delavskih bratovščin zapeljali na razpotje in jih tamkaj preslepili, da bi sprejeli njih pogoje. Z vsem svojim dokazovanjem so seveda propadli in voditelji železničarjev so jih pri tem še bolj spoznali, kako na zvit način, da iščejo dlake v jajcu pri svojih poizkusih, da bi iste prevarili, da bi odjenjali od svojih senioritetnih pravic.

Toda, zastoj! Železniški magnatje se zaletujejo v trdo skalo, vsi poizkusi ne izdajo nič, stavkujoči železničarji so stanovitni na svoji fronti in njih solidarnost je neomajana.

Javnost je seveda že sita tega spora, ker velike neprijetnosti, radi neugodne transportacije in drugih stvari ji veliko škodujejo, vendar delavstvo ima tudi svoje pravice, kakor vsak drugi človek v življenju in prav tako, kakor vsak drugi tudi železničarji imajo ljubezen do pravice in istih, kot ljudje ne morejo pustiti kar tako oskruniti, kadar se bo to zljubilo kakim lakomnim kapitalističnim elementom.

AVSTRIJSKI IN ITALIJANSKI ZASTOPNIKI NA SESTANKU.

Rim, 25. avgusta. — Jutri je doležen sestanek avstrijskih in italijanskih zastopnikov v mestu Verona. Na posvetovanju se bo razpravljalo o predlagani ekonomski zvezi med Italijo in Nemško Avstrijo.

RAZNE NOVICE.

NEMČIJA SE BLIŽA POPOLNEMU POLOMU.

Berolin, 25. avgusta. — Nemška marka je zopet padla. Včeraj se je čobilo na borzah v Berlinu celo dva tisoč nemških mark za en ameriški dolar. S tem, seveda raste pa tudi vsak dan hujša druginja in narod postaja že skrajno nezadovoljen. Kruh se je podražil v zadnjih dveh dneh za celih 40 procentov. V Berlinu se je pripetilo že več uporov med občinstvom. Vse policijske postaje so dobile ojačenja in pričakuje se, da bo vlada vsak čas proglasila vojno stanje.

BIVŠI GOV. COX OBIŠČE LLOYD GEORGE-A.

London, 25. avgusta. — Bivši kandidat demokratske stranke in bivši governor države Ohio Cox je včeraj posetil britskega ministrskega predsednika Lloyd Georgea v Londonu. Namen tega obiska javnosti ni znan.

VLADA ZAPRLA 17. RDEČIH VODITELJEV.

St. Joseph, Mich. 25. avg. — Tajna policija je prišla včeraj na sleč krdelu rdečih voditeljev, ki so tajno zborovali in se pripravljali na neko posebno akcijo. Vsi voditelji 17 po številu so pod ključem in postavljeni pod visoko varščino.

HUGHES SE ODPELJE V BRAZILIJO.

Washington, D. C. 25. avgusta. — Državni tajnik Hughes se je danes podal na pot v Brazilijo, kjer bo zastopal Združene Države na brazilski mednarodni razstavi.

POSTAJE NAČELNIK USTRELIL TATU.

Stillwell, Kans. 25. avgusta. — Tukajšnji postaje načelnik je zasačil po noči tri osebe, ki so nosile tovrno blago iz železniških vozov. Oddal je več strel in ustrelil enega izmed tatov, ki je obležal na mestu mrtev.

POVODENJ POKONČALA NAD TISOČ KOREJCEV.

Tokio, 25. avgusta. — Skoro po celi Koreji so nastale velike povodnji radi dolgotrajnih nalivov. Nad en tisoč korejcev je izgubilo svoje življenje. Povzročena škoda po povodnji se ceni na več milijonov.

PO DNEVI BIL POLICAJ — PONOČI PA TAT.

V Chicagi se marsikaj pripeti. Te dni je bil aretirani neki policaj J. F. Connors, ki je baje po dnevi opravljaj policijsko službo, ponoči pa ustavljal ljudi in iste oropal.

Dne 11. avgusta je ustavljal nekega moža in neko deklico in jih oropal. Zatem še eno drugo osebo. Vsi so ga nekako spoznali in naznanili oblastem, katere so ga takoj odstranile in vtaknile v zapor, kjer se bo moral sedaj zagovarjati rači svojih grehov proti postavi.

IZ DELAVSKIH KROGOV.

Pogajanje med voditelji stavkujočih železničarjev in posestniki železnice se nadaljuje. Opazovalci prerokujejo, da zna priti do sprave vsaki čas, kakor hitro se posreči obema strankama najti pot skozi senioritetne pravice, ki so glavna ovira pri pogajanjih.

Senator Calder iz države New York, je danes predložil posebno rezolucijo, s katero sili vlado, da zaseže vse železnice in iste upravlja pod državnim nadzorstvom.

Tudi v kongresu se je baje pričelo gibanje med zastopniki začasno poddržavljenju železnice, in ako se stavka ne bo v kratkem poravnala zna tudi do tega priti.

Premogarska stavka na polju trdega premoga se nadaljuje. Operatorji se v svoji ošabnosti nočejo ukloniti, da si so premogarji popustili v svojih zahtevah več točk, med temi tudi povišanje plač. Kdaj ob sklican prihodnji sestanek še ni znano.

Premog se draži. Pri toni je poskočila cena že za cel \$1.50. Kdo bo spravljal ta dobiček? Ali ima naša vlada zavezane oči?

Kanadski premogarji se pridno pripravljajo na stavko, ako ne dobe od posestnikov premogorovov ugodnega odgovora do določenega časa. Prihodnji teden se bo vršilo prvo posvetovanje med voditelji premogarjev in operatorji, glede premogarskih zahtev.

V Detroitu v Fordovi avtomobilski tovarni je bilo danes odpuščenih začasno okoli tri tisoč mož. Vzrok je pomanjkanje premoga. Ista pešem se čuje tudi v vseh drugih krajih naših industrijskih mest.

Do danes se je vrnilo že kakih 25 tisoč illinoiskih premogarjev na delo. Koncem prihodnjega tedna se pričakuje stoprocentnega proizvodjanja v Illinoisu.

IZ JUGOSLAVIJE.

Roparski napad. Dne 3. avgusta se je med 20. in 21. uro vračal tiskarniški sluga Jožef Hudnik v Hradeckega vas domov. Pod Vestrovilo so ga ustavili trije nepoznani moški. Eden je nameril proti Hudniku samokres, rekoč: "Imaš li novaca? Ako imaš, daj amo, drugače ču pucati!" Hudnik je dal roparjem 25 kron in povečal, da nima več denarja. Ropar je vzel denar, Hudnika površno otipal in mu hotel vzeti še srebrno uro, katero mu je pa na njegovo prošnjo še pustil. Roparji so bili 24 do 30 let stari, srednje postave, govorili so hrvatsko narečje.

Princ Jurij v Belgradu. "Jutranji list" prinaša kot posebno vest iz Beograda: Princ Jurij je pred par dnevi dopotoval v Beograd in sestajal se je med tem z mnogimi uglednimi osebami. Njegova želja je, ča se rednim potom regulirajo njegove pravice in zadeve, ki so še od prvega dne njegove abdikacije na prestol ostale nerešene. Izgleda, da se je tudi vlada v zadnjem hipu odločila, da reši to delikatno vprašanje in radi tega je odpotoval na Bled minister Marko Trifkovič. Princ Jurij odločno odklanja kako apanažo, ki bi tvorila kakoršnokoli novo breme za narod. Mnenja je, da je civilna lista kraljevskega dvora dovolj visoka, da lahko tudi on iz nje dobi svojo apanažo brez vsakega povišanja civilne liste. Apanaže na račun nove obremenitve državne blagajne princ Jurij, — kakor je sam izjavil, — noče sprejeti.

Strašna suša v Dalmaciji. Po Dalmaciji pali in žge suša, narod je v silnem strahu, ker mu bo suša pobrala vse poljske pridelke in bo zopet predan letošnjo zimo lakoti kot lani. Ako ne pade čez nekaj dni dež, bo trpela Dalmacija letos ravno tako vsled suše kot lani.

SLOVENSKI TRGOVCI OGLAŠAJTE SVOJA PODJETJA V EDINOSTI!

DENARNE POŠILJATVE.

Vsem pošiljateljem denarja naznanjamo, da pošiljamo denar v Jugoslavijo v kronah in dinarjih, kakor tudi v ameriških dolarjih. Denar se dostavlja na najbližjo domačo pošto prejemnika in sicer to izvršuje "LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI" s katero smo v zvezi. Kadar pošljete nam denar, vedno označite na navodilni listini, kako želite, da se denar odpošlje v kronah ali ameriških dolarjih.

Včerašnje cene so bile:

Jugoslovanskim kronam:		Italijanskim liram:	
500 kron	\$ 1.80	50 lir	\$ 2.90
1000 kron	\$ 3.50	100 lir	\$ 5.30
5000 kron	\$ 17.00	500 lir	\$ 25.00
10,000 kron	\$ 33.00	1000 lir	\$ 50.00

Za pošiljatve v ameriških dolarjih smo dobili posebne cene in računamo sedaj: Od \$1.00 do \$25.00 računamo 40c. Od \$25.00 do \$50.00 računamo 75c. Od \$50.00 do \$75.00 računamo \$1.00. Od \$75.00 do \$100.00 računamo \$1.50. Za vsa nadaljna nakazila računamo po ic in pol od vsakega dolarja.

Denar pošiljamo tudi potom kabl ali brzojava. Za vsa nadaljna navodila pišite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOST" 1849 West 22nd Street Chicago, Ill.

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

2849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 2849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Resna beseda v resnem času.

Kakor smo sporočali, je sklical predsednik Harding izvanredno zasedanje svoje Zvezine zbornice v Washingtonu in predložil naročnim zastopnikom in celemu narodu jasno in natančno poročilo o resnem položaju, v katerem se nahaja prav kar naša država. Z resnimi besedami opozarja cel narod na resno nevarnost, katere preti celo naravnost državnemu obstoju, ako se prav kmalu ne najde izhoda iz teh homatij, v katere smo zabredli.

Do sedaj smo pomiljevalno čitali o raznih homatijah in nemirih med evropskimi narodi. Zgrajali smo se nad Meksiko. Obsojali vse narode, kjer so bili delavski ali narodnostni nemiri. Čutili smo se namreč popolnoma varne, na trdnih temeljih idealne demokracije, na katerih je sezidana naša država. Mislili smo, da, bili smo naravnost trdno prepričani, da je kaj takega naravnost nemogoče med nami. Naš razum, naša velika gospodarska modrost, smo mislili, je prevelika, da bi kdaj prišlo do kakih resnih nemirov.

Kar naenkrat, rekli bi, kar čez noč se je pa vse tudi med nami spremenilo. Naenkrat se je pokazalo, da tudi naša državna demokratska stavba ni tako trdna, da bi se je ne dalo omajati, da, začutili smo, da se pod nami nekaj trese, da se tresejo naši državni temelji. Samo stavka premogarjev in stavka železničarjev, pa sta povzročili razmere, da so se zamajali ti stebri cele države. Zato je predsednik Harding čutil za svojo resno dolžnost, da ne skriva pred narodom resnost položaja, da tako ne sprejme na svojo odgovornost preteče nevarnosti, ako pride do katastrofe. Zato je takoj v prvih stvkih svoje poslanice resno povdarjal, naj se narod zave nevarnosti in naj začne misliti, kako bi se ta nevarnosti odstranila. Brutalni umori stavkujočih delavcev, ki so pobili brez usmiljenja one, ki so stavko kazili, in sicer brez kazni, je nekaj, kar more dati vsakemu veliko misliti. Ako se je v Herrinu kaj takega zgodilo, da je bilo nad 40 oseb zaklanih in pobitih od druhal, ali bi se kaj takega ne moglo zgoditi tudi kje druge? Vzemimo, da bi se strasti tako razvnele v Chicagi ali v New Yorku. Tu bi ne bilo poklanih morda samo nekoliko delavcev, tu bi se začelo lahko pravo mersarsko klanje, kakoršnega morda ne pozna niti ruska, niti francoska revolucija. Naj se tukaj mobokracija, to je vlada druhal povsne do moči, kako strašne posledice bi to brez dvoma imelo za državo. Že sedaj, ko je moč policije in moč postav še tako velika, pa vendar večkrat nismo sredi mesta varni življenja, se vendar zgodi toliko umorov. Kaj bi še le bilo, ako bi ta moč padla in bi moč druhal stopila na njeno mesto. Človeka umoriti je takim kreaturam v naši lastni sredi toliko, kakor ubiti muho. Za par dolarjev pa ga pobije na cesti, pa ustrelji nedolžno žrtev svojega pohlepa zato, da si more kupiti prepovedane pijače, ali narkotičnih zdravil. Vzemimo, da bi padla vsaka oblast, ki štiti življenje in lastnino državljanov, kako strašno bi take-le zverji divjale. In vsikdar pri takih-le prilikah, ali ne pridejo ravno take-le zveri v človeških podobah na površje?

Zato pravi predsednik, da je nujno potreba, da se narod zave te nevarnosti in takoj po svojih zastopnikih stori vse, da se vpelje red, da pred vsem odstrani vzroke, ki so krivi vse te nevarnosti, da uredi spor med delavstvom in kapitalom.

V resnici je jako žalostno, da smo prišli tudi v Ameriki tako daleč. Vendar, kdor je zasledoval lahkomišljenost naše vlade, katere naloga je, čuvati našo ustavo in ščititi ideale, na katerih sloni naša demokracija kakor na mogočnih stebrih, kako je bila nemarna ravno v tej svoji glavni dolžnosti, se ne bo temu nihče čudil. Vsak uradnik, predno zasede svojo službo prisече Bogu in narodu, da bo pred vsem ščitil ustavo in narodne ideale. Pa ali ne opažamo tudi v naši politiki več in več korupcije? Ali ne vidimo, da se usiljujejo na najvažnejša državna mesta možje, brez čistega značaja, možje sebičnih namenov, možje korumpirane politike, katerim je "vsemogočni" "\$" vse, ideali pa nič? Ali nismo videli, kako je vlada pustila mirno, da so tisočeri slabi prekucniški listi nemoteno spodkopavali državne temelje? Opozarjamo samo na to, kaj so smeli pisati med Slovenci slovenski prekucniški listi, kako so kopalj ravno pod najvažnejšimi temelji države, sramotili in jemali tisočericim zaupanje do vlade, smesili demokracijo, proslavljali brutalne umore, nasilja, bombe in revolverje, prelivanje bratske krvi? "Saj smo v "fri kontrii" so rekli in vzeli prečržno teptanje kot pravo svobodo. Ako smo res v svobodni državi, s tem še nikakor ni rečeno, da smemo drug drugega klati, da smemo blatiti vse ideale, ki so podlaga vsakega državnega in narodnega reda. Oče Zaruženih Držav je n. pr. rekel, da je vera tudi eden izmed dveh stebrov, na katerih sloni srečna in urejena država. Zakaj smejo propalce nemoteno spodkopavati ta temelj? Je to res svoboda, ako smem žaliti čut svojega bližnjega? To je krivica! Svoboda je to, ako sme biti vsak državljan vsakega prepričanja katerega hoče, pa ga zato nihče ne sme žaliti, nihče zato ne preganjati, nihče njegove vere ne blatiti. Kaj pa piše "Prosveta"? Kaj piše "Glas Naroda"? Kaj pišejo drugi protiverski slovenski listi? Koliko tisočev drugače miroljubnih Slovencev so ti listi spravili v tabor prekucuhov. Berite v "Prosveti" dopise njenih žrtev! Je to svoboda? prostost? To je zloraba svobode!

Zakaj to trpi vlada, ako je res vlada demokracije in vlada svobode?

Potem razne fanatične sekte kakor, Ku-kluks-klan, A. P. A. in drugih veliko, ki se ustanavljajo, da ščuvajo državljana na državljana radi njegove vere. Je to svoboda? Ščitijo vladni uradniki ustavo, ako pustijo mirno, da se vse to godi? Ali niso prisegli, da bodo ščitili pravice vsakega državljanja? Zakaj sme v imenu svobode biti katoliški državljani, ki enako plača davke, kakor protestant, ali prostozidar, preganjan v lastni državi samo radi tega, ker je katoliške vere in to v imenu svobode!

"Nesrečna poslanica!" je vskliknil predsednik delavske federacije Gompers, ko je prečital predsednikov govor. Gotovo je nesrečna v to-

liko, ker preveč udarja po nesrečnem delavcu, premalo pa po bogatini, izkoriščevalcu, premalo po onih, ki so v prvi vrsti in največ odgovorni za nesrečne razmere, v katerih smo, ko jim nikdar ni dovolj dobička, nikdar ne dovolj premoženja, da zato ne pustijo drugim živeti.

Zato resni so res časi. Toda se bodo zboljšali? Ne na podlagi navetov, katere je podal predsednik kongresu! Saj imamo že toliko postav, da se iz njih komaj že spoznamo. Pa kaj nam pomagajo, ko se pa ne izvršujejo? Bodo drakonične postave sedaj pomagale? Neumnost! Zakaj imamo sedaj prohibicijo? Zato, ker se niso krasne postave, katere smo imeli glede saloonov, izpolnjevale. Zato ker državni uradniki niso skrbeli, da bi se sklenjene postave držale, so morali pa prohibicijo vpe-ljati. Je to pravilna rešitev homatij in nereda? Je prav, ako katerega kaka ud boli; mu je treba zato glavo odrezati, da ga ne bo več bolelo? Ni to neumno?

Enako bo tudi sedaj tukaj. Dajte narodu nazaj idealov, katere so mu dali veliki očetje, te naše domovine, in potem vsi javni uradniki, čuvajte te ideale, da se jih ne bo spodkopavalo, smatrajte, da dela proti državi in ustavi in državnemu redu vsak, kdor te ideale spodkujuje! Vse druge postave in vsi drugi poskusi, ozoraviti bolni narod; zboljšati nevarne razmere, bo pa vse zastoj! Samo en konec bo — revolucija, propad.

Kdor ne vrjame tem besedam, naj pa vpraša zgodovino!

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

Cleveland, Ohio. — Častiti g. urednik: — Sprejmite ta moj skromni dopis v Vaš list Edinost.

V Collinwoodu v cerkvi Matere božje se bo obhajala 40-urna pobožnost 1., 2. in 3. septembra. Želim, da bi ne bilo niti enega tako mrzlega katoličana v bližini, da ne bi prišel in počastil Njega na prestolu največje milosti, kralja nebes in zemlje. Dragi Slovenci in Slovenke pridimo vsi, vsaj vsem nam je zapovedal: vsi, ki ste obteženi, pridite k meni in jaz Vas bom okrepčal.

Res je svet mlačen v današnjih dneh. In ko bi duhovniki delili v cerkvah med ljudi dolarje potem bi seveda prišli. Svet je sebičen in hiti le za mamonom. Toda, za dušni blagor se pa zemljani le malo zmenijo. Rojaki ne tako! Pridite te dneve v farno cerkev počastit Njega. Prejmite ga v svoja srca in pozivite ž njim svoje duše in svoja srca. O, ko bi ljudje vedeli, koliko odgovornost pada na njih, ko opuščajo sv. zakramente, ko bi to vedeli bi drugače živeli. Zapomni se dragi čitatelj, vse boš pustil ob smrtni uri na tem svetu, le dobra dela in čednosti tvojega življenja, pa bodo šla s teboj in te bodo zagovarjala pri večnim sodnikom. Zato še enkrat ne zamušimo prilike, ki se bo nam nudila v naši farni cerkvi 1., 2. in 3. septembra.

J. Intihar.

Willard, Wis. — V tukajšni slovenski farmarski naselbini se že pripravljajo za mlatev, ker žito je letos nepričakovano dobro obrodi-lo in sploh vse prav lepo kaže.

Dne 23. julija smo imeli v slovenski cerkvi prvo sv. Obhajilo. Takoj po cerkvenih obredih pa smo imeli skupni farni obed v pritličju župnišča. Obed je stal 25c. za odrasle in 10c. za otroke. Dobiček je bil namenjen v prid cerkve.

Kakor po vseh drugih naselbinah imamo tudi rojaki na Willardu to srečo, da imamo med seboj par rdečkarjev ali boljšečev, ki tro-sijo po rdečih trobilih, kot Prosv. svoje laži. Niti enkrat ne morejo ti ljudje stegniti svojega jezika, da se ne bi z istim obegnili ob katoličane, duhovnika in ob cerkev. V št. 178. Prosv. so neki "rdeči prosvitljenci" zmazali dopis in za njim se skrili, kakor plahi zajec pod imenom poročevalec. Kdaj pa so lažnjivci še imeli korajžo priti na dan s polnim imenom? Tega še ne pomnim! Ubogi pisun se zaletuje v našo veselico. Pravi, da se mu je kar tema delala pred očmi. Ubogi revček, si pač moral biti lačen. Pa bi prišel bližje, pa bi dobil kaj za pod zob, saj katoličanje nismo tako trdih src. Posebno ga pa jezi, ker so dekleta nanesle dosti sladkih "kekov". Ha, tudi te so mu dišale. Nadalje je namazal tuji par stavkov tudi od našega župnika, kjer pravi, da je župnik svaril neke nespodobne plesalce, On gotovo še ni videl, da

imajo v mestnih plesnih dvoranah vedno posebne paznike, da pazijo, da se ne pleše, kot se ne spodobi. Če pa je dotični fantič plesal, kar ni spodobno za njega, se ga ima menda tudi pravico odstraniti. Res je, da so se za njega zavzeli njegovi stariši, kateri bi ga morali pa še okarati, ako bi bili pametni, ker mu pa dajejo potuho, zato pa imajo vedno trubl z njim, okoli sodišč. Pravi tudi, da imamo vedno trubl na katoliških veseliceh in dalje, ča župnik odpira ljudem oči, kaj, da je prav za prav duhovščina. Ti uboga para ti! Kaj pa na veseliceh rdečkarjev? Tam, tam malo poglej, kako se komandirate? Napiši v tetko Prosv. raje malo o dogodkih, ki so se odigrali pri mestni blagajni in pri "Cheese-factory"! To, to bo čitatelje zanimalo. Ej, pa še nekaj, kako je bilo pa s "Fire Insurance" in še nekaj drugih takih lepih reči in stvari. Ali se ti ne zde vredne, da bi jih opisal? Tiste tri osebe, ki so klanfale tisti obrekovalni dopis naj prihodnjič opišejo te zadeve, ki sem jih prav kar omenil, bodo zanimivi za javnost.

H koncu mojega dopisa pozdravljam vse naročnike in čitatelje lista Edinosti.

Udeleženec cerkvene veselice.

West Park, Ohio. — Cenjeni urednik: — Gotovo se Vam bo čudno zdelo, kako, da se oglasi kdo iz naše West Parške naselbine iz katere pride tako malo novic med svet v slov. liste. Zato sem se pa jaz namenil vzeti v roke svoje zarjavelo pero, da spišem par vrstic od naše naselbine, ki je kar sama za se, in se ne briga za svoje obmejne sosedje Newburžane in Clevelandske Ribenčane, ki imajo svoj glavni stan na znamenitem Sant Klarju, doli kjer imajo vedno polne koše vsakovrstnih novic. Tako, da če človek pride doli med nje, kar nehote ostrmi nad tem. Da je vedno toliko novic se ni čuditi, saj doli po Sant Klarju vedno hodi po eni strani ceste znani "Rozinov Jaka," ki ima vedno polno torbo frišnih novic za Ribenčane in za Kurjo-vas. Po drugi strani pa stopica "Enakopravni škrat" s svojo rdečo marelo. Najbolj interesantno je gledati, kadar se srečata "Rozinov Jaka" in "Enakopravni škrat". Takrat je za cirkus, najprvo se pošteno skregata, ter preklinjata, potem pa si skočita v lase, ter se koljeta prav po alban-sko. Priča takega prizora sem bil v zadnjič, ko sem se mudil doli v Ribnici. No, kam sem pa zašel, s svojim rjavim peresom? Rekel sem, da bom pisal samo od West Parške naselbine in to kar na kratko, sicer mi zna urednik vse skupaj v koš zagnati.

Za danes naj omenim samo to, da so tukajšni rojaki pred kratkim ustanovili Slovensko Katoliško društvo in istega priklopili k prvi in najmočnejši Slovenski organizaciji k slavni Kranjsko Slovenski Kato-

liški Jednoti. Ime novega društva je S. K. dr. Presvetega Srca Jezusovega, števil. 172 K. S. K. J. Novo društvo prav dobro napreduje na veliko jezo ta rdečih. Pri ustanovitvi društva so pomagali Mr. J. Zulich, Mr. A. Grdina ter Mr. J. Russ. sem trem Iskrena hvala za njih trud in govore pri ustanovitvi. Od-borniki novega društva so:

Predsednik, Josip Grdina, podpredsednik, Anton Hosta, tajnica, Josephine Vehar, blagajnik, John Cimperman, zapišnikar, Anton Cimperman, zastopnik, Michael Weiss, nadzorniki, John Mlakar in Julia Vehar.

Rojake, Slovence Katoliškega pre-pričanja vabimo za pristop v to korisno društvo, ki spada k slavni in močni K. S. Katoliški Jednoti.

To naj bo za danes. Se pa še kaj prihodnjič oglasim.
Z Bogom!

Naročnik.

Fredonia, Kans. — Prosim sprej-mite par vrstic v Vaš list iz kan-saške farme. Vročina je, da se sko-ro ne da dihati, pripravlja se za dež, da bi le Bog dal saj smo ga potre-bni, ker vse je že bolj suho. Od fe-bruarja pa do sredi julija je zelo de-ževalo, da včasih skoro ni bilo moč delati na polju. Nekaj koruze smo posejali prav zgodaj, tista je jako lepa, nekaj smo jo pa prav kasno, s to pa ne bo nič, ako ne bo v kratkem dežja. Tako je nam farmerjem. Nikdar nismo zadovoljni z vreme-nom, enkrat prosimo Boga za dež, drugič pa zojet za lepo vreme. Se-na bo letos zelo veliko, ker je bilo močno leto spomladi. Tudi sadja je v obilici, le gnije na drevju, ker je prehuda vročina. Tudi trta je nam obrodila in izvrstno kaže, da ga nam letos ne bo treba iskati in naroče-vati iz Kalifornije.

Kakih 20 milj od tukaj živi še en Slovenec na farmah. Zemlja je tukaj rodovitna in kraj je prijazen. Tukaj pade vsako leto do 40 inčev dežja. Otroci so zadovoljni, ker so Amerikanci, nam starim se pa malo toži po Slovincih.

Dne 13. avgusta sva šla z mojim možem v Chicago obiskat najino hčer, ki je naredila prvo obljubo pri slovenskih frančiškankah v So. Chi-cagi. Ob tej priliki nas veže dolž-nost, da se prav lepo zahvalimo Rev. Fathru Zakrajšek in Rev. Fathru Winklerju in vsem drugim čč. gg. za lepe govore in prijaznost. Ta dan smo videli gosti lepega, kar bo nam ostalo v neizbrisnem spomi-nu. Tam smo se sešli z Mr. in Mrs. Bregantičem, kjer je že ta druga njih deklica naredila obljubo. Pri-jazno so nas povabili na svoj dom, kjer smo bivali dva dni in dve noči. Razkazali so nam vse mesto in mar-sikaj znamenitega smo videli v teh trenutkih. Mr. Bregantič imajo krasno hišo na zelo lepem prostoru v kateri je nastanjenih 12. dru-žin. Kako lepo so odgojili njim iz-ročene, tako, da človeku sili kar sol-za v oči, ko vidi tako dobre otroke. Da, Bregantičeva družina je lah-ko za zgled miarsikateri družini. Da, otroke je treba lepo učiti, ako ho-čemo, da bodo v prihodnje boljši ljudje na svetu. Ruski pregovor je resničen, ki pravi: "Brez očeta in matere se lahko živi; ne živi se pa brez Boga!"

Družini Mr. in Mrs. Bregantič se še enkrat najlepše zahvaljujem za gostoljubnost in vso postrežbo. Ravno tako tudi najlepša hvala Mr. in Mrs. Leo Mladichu, kjer smo bi-li tudi tako prijazno sprejeti in po-goščeni. Hvala vsem skupaj!

Ob tej priliki sem videla tudi cer-kev sv. Štefana, ki je jako lepa. Po-sebni krās za čičaško naselbino pa bo nova šola, ki se ponosno dviga kvišku. Ogleдали smo si tudi tiskar-no Ave Maria, kjer se naši čč. oo. Frančiškani trudijo za slovenski na-rod po Ameriki s svojim koristnim tiskom, ki je že toliko dobrega stor-il za slovenski živelj v Ameriki.

Hitro so potekli ti dnevi. Počuti-li smo se, kot doma. Čičaški rojaki so postrežljivi in prijazni. Še en-krat se vsem najlepše zahvalim. Bog živi vse!
Ivana Bambich.

AMERIŠKA SLOVENKA.

NAŠA PRVA DOLŽNOST.

Predvsem hočem razkladati o dolžnosti žene v družini. Stari slovenski pregovor veli: “Gospodinja podpira tri vogale hiše, gospodar le enega.” Resničnost tega pregovora se ne da ovreči, ker sleherna črka je čista, neovrgljiva resnica. Dobra gospodinja je največji blagoslov v hiši in nasprotno, ako je slaba gospodinja je največje prekletstvo za vsako hišo za vsako družino. Od nje je odvisna vzgoja otrok, ki bodo tvorili naslednjo generacijo. Ako bodo v tej generaciji dobro vzgojeni otroci, bo prihodnja generacija boljše od sedanje, ako bo slabo vzgojena bo prihodnja generacija slaba-izprijena. To lahko vidi vsaka in vsaka mi bo to tudi pritrčila. Me žene imamo tudi precej slabega same na sebi. Prav rade zabavljamo čez naše moške, vsako napako vidimo na njih, na samih sebi pa ne vidimo nič, mislimo, da smo ženske sami angeljčki.

Poznala sem, kakor pravimo po domače fejest fanta, bil je sin uglednih starišev, rad je delal in varčeval. Nikdar ga nisem videla v slabi družbi. Tako je živel do 30. leta. Slednjič se je zaljubil v nekega dekleta in isto poročil. Kakor ima marsikateri fant in dekle smolo v življenju, da se zateleba v katerega ali v katero samo radi lepote, tako jo je imel tudi ta. Pošteno se je osmrdil, ko se je z njo poročil. Ženo je imel, toda ta njegova žena ni bila za nič drugega, kakor za zapravljati njegov denar. In še predno je minulo leto je že pričela zabavljati, da njen mož ni za nič, da ji ne zasluži dovolj, dasi ji je prinesel vsake dva tedna po \$80.00 domov. Mož je pričel izgubljati ljubezen do nje, pričela se je pravcati družinska vojska, mož je v tem obupnem položaju pričel popivati in danes je popolnoma izgubljen. Otroci so izprijeni in so pravi potepuhi. In kdo je tega kriv predrage žene? Mož gotovo ni, ker delal je par let, svaril jo in prosil, da se naj poboljša. Žena je kriva in ona je povzročila to prekletstvo v tej družini.

Pa drage žene to ni edini slučaj. Dobra žena je blagoslov hiši pa tudi prokletstvo, ako je slaba.

S tem, ko vidimo, kako važen učitelj je žena v družini, ko vidimo, da edino od dobrih mater je odvisna boljše družba, boljše prihodnost človeštva, je pa nas žena tudi dolžna, da se prebujamo kulturno, ker kolikor več izobražba bo med ženami materam, toliko boljše bodo vzgajale prihodnji naraščaj v katerih rokah bo kmalu usoda človeške družbe.

Ko vidiš ti draga mati svojo hčer, svojega sina, ko živi vse drugače, kakor si ti želiš da bi, ni to njena ali njegova krivda. Ti se vprašaj draga mati, kako si ga vzgajala, ali ni mogoče tvoja zasluga, da je tak, da si ni zmožen uravnati vzorno svojega življenja? Praviš me ne uboga? Ne pripoveduj to svojemu bližnjemu, ker on ni kriv, da tvoja hčer ali sin ne uboga. Saj ga ni on odgojil, odgojila si ga ti! Če imamo matere slabe otroke je to naša krivda. Ako pa so naši otroci prični, ubogljivi, je to zasluga matere in njej gre skoro ves kredit pri dobri vzgoji.

Vidimo tudi matere, ki neprestano godrnjajo, da so preobložene z delom. Pa najdemo tudi matere, ki imajo veliko dela, pa ga opravljajo točno brez zabavljanja, svoje

otroke zadržujejo v snagi in pravem redu pa imajo še čas, da se vsedejo primejo za časnik, knjige in proučujejo razne stvari. Slednje matere napredujejo, ker zasledujejo kulturo in si v zmislu iste vrejujejo svoje življenje in delo v družini. Prve pa, ne vedo družega, kakor zabavljati in navadno tudi pri samem zabavljanju vedno ostanejo. Zato take matere ne dosežejo vspeha v svojem življenju.

Materi je poverjena glavna uloga v družini, zakaj od nje je odvisna prihodnost. Družine, ki jih bodo čez kakih 15. 20. ali 25. let tvorili naši otroci bodo take, kakor jih bomo mi vzgojili. Če bodo dobro vzgojeni bodo dobre, če slabo, bodo slabe.

To sem hotela omeniti našim materam najprvo, da bomo spoznale, kako važno nalogo nam daje v roko življenje, za katerega smo poklicane. Najprvo moramo poznati dobro same sebe. otipati moramo svoje napake najprvo, potem bomo še le druge. Mati, predno boš prihodnjič zopet godrnjala pred svojo sosedo izprašaj si svojo vest najprvo, misli najprvo o sami sebi, ni li mogoče vse to, kar boš potožila svoji sosedini tvoja krivda in če je, skušaj jo odstraniti in skušaj postati vzorna mati. Če bomo ravnale tako, bodo med nami materami boljše razmere in iz boljših razmer pa tudi lahko pričakujemo boljše otroke, ki bodo zmožnejši od nas, ki imamo v rokah usodo današnjega sveta.

Sedaj, ko vemo, da od nas mater je odvisen velik del blagostanja v naših domovih je naša dolžnost, da vsaka na svojem mestu proučuje svoje razmere v katerih se nahaja. Skušajmo jih izboljšati. Učimo se ena od druge, ena drugo opazujemo, pred slabim svarimo ena drugo, vse, kar je dobrega in koristnega pa širimo med se. To je naša prva dolžnost, o kateri sem hotela nekoliko spregovoriti v tem članku.

Drugič, kar je naša dolžnost je pa tudi, da gremo z duhom prave izobrazbe naprej. To najdemo pa v dobrih knjigah in v dobrih časnikih. Mesto, da žene izgubljajo čas z vasovanjem, vzemite v roko dobro knjigo, dober časnik in okristi se, s časom v katerem si prost. Posebno moremo biti hvaležne listu Edinosti, ki nam daje prostora, da se smemo v njem s pismi pogovarjati. To je velike važnosti za nas in me jo moramo porabiti, ker gre se za koristi nas žena.

Prihodnjič bom razpravljala o drugem predmetu, ki se tudi tiče naših mater, pa tudi naših deklet. Po mojem mnenju tudi dekleta rabijo dobrega koristnega poduka, prav tako, kakor me matere. One so danes dekleta, jutri bodo že matere in igrale bodo isto ulogo, kakor jo igramo današnje matere. Obenem pa pozivljam tudi vse druge žene, ki so zmožne sukati peró, da pridejo na pomoč, ker več ljudi več ve, vsi pa vse.

Dorta.

KONSERVIRANJE SADJA IN SADNIH SOKOV.

Konserviranje sadja je pač že dolgo v navadi; vendar se to vrši dandanes v mnogo obilnejši meri kot nekdanj, to pa zato, ker se je posrečilo iznajti sredstva, vsled katerih se sadje na lahek način konservira in konservirano tudi dobro ohrani. To je namreč novi način konserviranja (kuhanja), ki pa se bistveno ne razlikuje od navadnega. Bistveni del splošnega konservira-

nja obstoji v tem, kakor pravi kuhar Appert, da zabraniš vsako gnitje in vrenje sadja. To pa dosežeš, ako zamoriš s pomočjo toplote v sadju vse glive, ki povzročujejo pretvoranje, in če tako kuhanemu sadju zabraniš vsak stik z zrakom. To se vrši pri konserviranju, kuhanju, po navadnem, še popolneje pa po novem načinu.

Ker imajo gospodinjje morda še mnogo prejšnjih steklenic za kuhanje sadja (kompota), govorimo sedaj o navadnem konserviranju. Sadje, katero hočemo konservirati za kompot, naj bo popolnoma zrelo, toda ne mehko; prezrelo sadje ni dobro, še manj vredno je nezrelo, sadje. Tudi nagnitega in potolčenega sadja ne kuhaj za kompot; pač je pa dobro in se še celo priporoča za omake, sadno maslo in povodil zelo zrelo sadje; tudi potolčeno in nagnito sadje se lahko porabi, če se neužiten del odstrani in se sadje potem dobro opere.

Kako kuhati sladkor za kompot. Deni v snežni kotliček 1 kg. sladkorja s pol litra vode in ga pusti da stoji kraj štedilnika in se raztopi. Potem postavi na bolj vroč prostor, da zavre in vre toliko časa, da se kapljica, ki obvisi na kuhalnici, katero si urno potegnila iz raztopine, že malo lepi med prsti. Kar se nečistega nabere na vrhu, poberi. Potem odstavi, da se ohladi.

Kako pripraviti in konservirati sadje za kompot. Najprej umij in obriši steklenice, v katere boš dala sadje. Potem pripravi sadje; če ni snažno, ga umij in obriši. Nato naloži v steklenice ali celo sadje, ali ga prereži v 2 ali 4 dele; peščiče odstrani. Bolj trdo sadje olup, poljubno prereži, prevri v vreli vodi, ocedi in deni v steklenice. Pri tem pazi, da naložiš sadje kolikor mogoče tesno, ne da bi ga tlačila in ga tako zmečkala. Ko devlješ sadje noter, potresi večkrat steklenico, da spraviš veliko sadja vanjo. Pri vlaganju olupljenega sadja, kakor hrušek ali breskev, pazi, da je olupljena stran vun obrnjena. Prav lepo bo, ako porežeš trdo sadje, ko je že olupljeno, z zobčastim nožem naokroglo ali podolgem; s tem mu napraviš robove, ki ga lepo krase.

Ko si napolnila steklenice s sadjem do vrha, prilij toliko mrzlega sladkorja, da manjka v steklenicah dober prst do roba. Potem zaveži steklenice s krpo, z zmocnim in zopet obrisanim mehurjem in s pergamentnim papirjem. To stori tako: Najprej položi na steklenico krpo, vrh nje mehur ali pergament, nato drži z levo roko steklenico s krpo in mehurjem vred, z desno roko pa ovij steklenico okrog vratu čez krpo in mehur vrvice (špago), kolikor mogoče tesno, pet do šestkrat. Potem pripravi lonec, ki naj je vsaj za dva prsta višji od steklenic. Na dno lonca deni plast slame ali zloženo debelo cunjjo od vreče.

Potem ovij vsako steklenico posebej še s slamo ali cunjjo ter jo postavi v pripravljene lonec tesno drugo poleg druge. Nato prilij toliko mrzle vode, da je manjka za tri prste do vrha. Vrh steklenic položi skupaj zloženo platneno cunjjo in pokrij s pokrovko, ki se naj dobro prilaga loncu. Zdad postavi lonec na štedilnik, da voda polagoma zavre in z njo vred tudi sadje v steklenicah. Vre naj počasi 10—20 minut. Med tem vrenjem ne vzdiguje pokrova; če se pa kuha trdo sadje ali če so steklenice v katerih se kuha sadje, precej velike, naj pa vre dalje časa. Po preteku za kuhanje prepisane časa postavi pokriti lonec na mizo ali stol, da se sadje v njem ohladi. Ne postavljalj ga na prepah, ker se sicer prehitro ohladi. Potem vzemi steklenice vun, jih obriši in shrani na suhem in hladnem prostoru.

Zgoraj popisani, dolgo časa edini način konserviranja je sicer dober, vendar ga v mnogih ozirih prekaša novi način kuharja Apperta, s pomočjo Weckovega aparata. Ako se uporabljata omenjeni aparat, se:

1. pri konserviranju sadja porabi mnogo manj sladkorja. Ako se namreč kuha sadje s pomočjo Weckovega aparata mu je treba dodati samo toliko sladkorja, da je kompot prijetno sladak, ker tu ne vpliva sladkor na trpežnost kompota prav nič. Lehko priliješ za konserviranje namenjenemu sadju vode namesto sladkorja; kompot bo sicer neokusen, toda pokvaril se ne bo, če je le drugače pravilno pripravljen. Nasprotno je pa pri konserviranju po poprej opisanemu načinu treba zaliti sadje z gosto kuhano sladkorno raztopino, ker pri onih steklenicah ni popolnoma zabranjen pristop zraku. Vsled pomanjkanja sladkorja so se že dostikrat kompoti in druge konzerve pokvarile, obilni sladkor pa zabrani glivicam razkranjanje;

2. za zapiranje steklenic se porabi veliko manj časa in

3. se po tem načinu pravilno pripravljene kompoti nikdar ne pokvari. Priporoča se pa posebno še zato, ker se s pomočjo tega aparata poleg raznega sadja lahko konservira tudi razno sočivje in mesovje.

Napuh in prevzetnost sta brat in sestra, ki ste že marsikaterega pripeljala v propad.

Poštenost je božje odlikovanje in blagor tistemu, ki ga Bog odlikuje z njo.

VAŠ DENAR BO V STAREM KRAJU NAJPREJE, AKO GA POŠLJETE SKOZI BANČNI ODDELEK EDINOSTI!

KAKO STAR JE MOŽ?

Moške je treba poučiti, da so popolnoma odvisni od njih razvojne sistema, da so nič več in nič manj stari kot so njih glavne krvne žile. Vredba vseh ozirih mora biti njih mera, pravilna hrana, potrebno gibanje in dovolj spanja in počitka, so splošno podlaga za njih življenje in se mora upoštevati, ter brezizjemno prilagoditi. Sicer je pa ena najvažnejših stvari, da se pazi na pravilno prebavo in odvajanje. Ako trpite vsled slasti do jedi, imate pline v prebavnih notranjih delih telesa, glavobol ali se počutite splošno oslabelega, tedaj vam Trinerjevo grenko vino kaj gotovo in hitro pomaga. To zdravilo vam očisti vaš želodec in vse notranje prebavne dele telesa, pomaga prebavi, povrne slast do jedi in vam ojača ves život. Trinerjevo grenko vino se dandanes prišteva med glavne potrebščine v človeškem življenju in vsak lekar nar ali trgovec z zdravili ima v zalogi to zdravilo, ali pa ga lahko naroči za vas. Sicer pa vedno strogo zahtevajte pravo Trinerjevo grenko vino, katero je na ameriškem trgu že nad 33 let in si pridobiva vedno več prijateljev vsako minuto v dnevu in v noči.

KADAR MISLITE NA STARI KRAJ, MISLITE NA SLOVENSKO BANKO

ZAKRAJSEK & ČESARK

70 Ninth Ave., New York, N.Y.

Ona pošilja denar v stari kraj potom svojih lastnih direktivnih zvez s pošto in zanesljivimi bankami,

prodaja parobrodne listke za ve važne linije za potovanje i Evropo in o dtam sem.

izdeluje listine za dobavo oseb iz starega kraja in druga notarska opravila.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na zgoraj navedeni naslov.

TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA.

V VAŠO KORIST BO!

Ako se pri pošiljanju denarja v stari kraj ali kamorkoli poslužite našega lastnega delavskega podjetja

“BANČNEGA ODDELKA EDINOSTI”

KATERI POŠILJA DENAR V JUGOSLAVIJO IN ZASEDENO OZEMLJE, KAKOR TUDI V VSE DRUGE DRŽAVE V EVROPI, NAJHITREJE NAJBOLJ ZANESLJIVO IN PO NAJNIŽJEM DNEVNEM KURZU.

V Jugoslaviji dostavlja vse naše pošiljatve na najbližnje poštne urade prejemnikov brez vsakega odbitka.

“LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI”

NAŠE POŠILJATVE dospejo na svoje mesto najhitreje in prejemniki nimajo nikakih sitnosti pri prejetanju denarja.

DENAR dostavljamo v jugoslovanski valuti in v efektivnih ameriških dolarjih.

NAŠE NOVE ZVEZE z staro domovino nas omogočajo, da nudimo našim rojakom boljše postrežbo pri pošiljanju denarju, kakor najsaj bo kjerkoli drugje.

OD SEDA naprej bomo pošiljatelje točno obveščali o prejemu, kakor hitro bomo dobili od Ljudske Posojilnice iz Ljubljane tozadevno obvestilo.

ZA CENE denarju glejte vedno v oglasu na prvi strani našega lista. Za vse podrobnosti in pojasnila se obrnite osebno ali pisмено na:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Rojaki podpirajte svoje lastno delavsko podjetje!

EMIL KISS, BANKIR,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO

od
Slovanske banke D. D. Zagreb,
Prve Hrvatske Štedionice,
Zagreb, Francoske-Srbske
Banke, Beograd, in od
njih podružnic v Jugoslaviji.

Izplačuje se gotovo ameriškanske dolarje, dinarje in krome, potom pošte in kabla. Prodajam šifkarte za vse linije. Dobimo vam rojake iz kraja. Opravljam vsa bančna dela. Prejemamo na uloge denar in plačujemo po 4% obresti.

PIŠITE PO CENIK.

EMIL KISS,
133 Second Avenue,
New York, N. Y.

Michael Železnikar

JAVNI NOTAR V URADU “EDINOSTI”.

Izdeluje vsa NOTARSKA DELA kakor “affidavite”, pooblastila, kupne pogodbe za tu in stari kraj.

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

ČRTOMIR IN BOGOMILA.

Novela. — Spisala Lea Fatur.

(Dalje.)

VII.

Ne razumem te, Helena . . . "Gospa Svetlinova je zopet in zopet ponovila te besede. Kako ne! Hči se odpravlja z doma, in mati se ustavlja ob njej sredi sobe in motri svojo edinico. Kako prijema v roko zdaj to, zdaj ono, sklada v kovčeg, jemlje zopet vun. Mrtvo, raztreseno. Kakor da dela to kdo drugi, ne ona; kakor da se poslavlja kdo drugi od doma, ne ona. Zakaj, Helena? Ugiblje mati, vprašuje. Ne odgovore blede, molčeča usta. Vse je v neredu po hčerkinu sicer tako mirni spalnici — in zunaj je jesen. Pordelo drevje na Gradu otreša listje, po zraku veje tako otožno . . . Po trdem tlaku pred hišo udarjajo okovane pete vojakov-novincev — za njimi gre materin jok. Po trdem tlaku hite abiturienti na kolodvor, za njimi gleda matere solzno oko. Oktober je. Vse se poslavlja, poslavlja se tudi Helena. Odrpte so omare in kovčegi. Na mizi, divanu in postelji leži perilo, obleka, klobuki in drobnarija, ki je potrebna razvajeni mladi dami. Po sobi diši po sivki in naftalinu, ki ju je natresla skrbna mati na dnu kovčegov, po sobi se igra žarek jesenskega solnca, objemlje Helenino od rjavih kit obvito glavo.

Ustavila se je pred polico. Rdeče, Heleno, močro oblečene, z zlato obrezo olepšane — stoje tu knjige, njene prijateljice. Edine zveste. Druga za drugo izgine v dnu velikega kovčega. — Čudno prazna strmi policica v mater. Slovo! Ni verovala gospa Svetlinova, da se uresniči, a zdaj je pred njo težka ura. Iz tožne materine duše se ponavlja vprašanje: "Zakaj vse to? Ne razumem te, Helena. Ti se vendar kmalu vrneš?"

Negotov trepet oči . . . Potem miren odgovor: "Radia imam vse tako pri rokah."

"Ali, Helena . . . Zakaj ta odhod brez slovesa? In čemu greš? Vsak dan pričakujem tvoje besede. Pričakuje jo tudi nekdo drug . . . Nisem verovala, da odpotuješ. Zdaj je najeto stanovanje in naročen voz. Jutri! A jaz ti prigovarjam že mesec in dan: Povabimo k nam doktorja Črnič. Saj je priznal svoje zmote. Saj je našel prijatelje, ki so mu uredili njegove razmere. Častna služba mu je gotova. Slavno ime, velike zasluge si steče zdaj kot pisatelj. — A ti molčiš na take besede, Helena, Izogiblješ se Črniču, dasi vem, da ga imaš rada, da trpiš radi njega . . . Vsega tega ne razumem, hčerka moja . . ."

Trpko so se stisnila hčerkinina usta. Nered je prišel odgovor iz njih: "Razumela boš vse . . . Sam mora izvojevati ta boj — kot sem ga izvojevala jaz sama. Ne radi mene. Radi resnice, iz prepričanja mora prenašati strele, ki lete zdaj vanj iz lokov prejšnjih prijateljev."

Začudila in zamislila se je mati: "Prava je tvoja misel, Helena. Toda glej, mene moti misel: Ali bi bil drugače prišel k sebi? Bila sem morda prenapla . . . Ti ne bi hodila od mene. Z željo v srcu . . ."

Helena je odložila zavitek in se ovila okrog materinega vratu: "Ne, mama moja! Prav je imel tvoj trezni razum. Rešila si njega in mene. Da bi mi bila dovolila tedaj, da se vzameva, kdo ve, kdo more jamčiti, ga bi bila pripravila vročeglavca na drugo pot. Ženska sem. Razodel mi je s svojo ljubeznijo neznan svet in tisti hip sem pozabila, kar si učila otroka: Zvonilo je polne. Očarana od besede minljive ljubezni sem pozabila večne. Nisem molila. Opomnila me je Alma. Jaz sem slišala in videla sama Nika. — Še tisti večer sem si izprašala vest, še tisti večer sem uvidela: Premagala bode ljubezen moj razum. Zaspal bi čut za resnico. Enaka bi postala onim, ki se love samo za pogledom moža, nezmožne misliti na kaj višjega. Bolela me je tvoja prepoved. Ljubila sem ga in ga ljubim. Poslušala sem te — in zdaj se ti zahvalim: — Niko je našel pravo pot — našla sem jo pa tudi jaz . . ."

Dobro je dela materi hčerkinina beseda, olajšane duše je ponavljala: "Zakaj pa siliš zdaj na univerzo? — Tako slabotna si. Dovolj je bilo muk. Ostani rajša doma. Nikovi ženi ni treba doktorata."

Helena se nasmehne: "Ne, Nikovi ženi ga ni treba . . . Ali treba ga je meni."

Zopet je odmajala mati: "Govoriš, kakor si govorila, preden si poznala Črnič. Zakaj mučiš zdaj sebe in njega, Helena?"

Oči, ki so zakrivale svojo tajno, so se ozrle v križ na klečalniku ob postelji. Zvesti Tolažnik! Koliko bridkih solza si videl v tihih nočeh. Ali morala je izvojevati sama ta boj, zanj in zase. "Vse Vam razode nemati in prav mi boste dali. Jutri se poslovim s Črničem, jutri me spremi Alma na kolodvor."

"Alma? In ne Črnič!"

"Zakaj ne Alma? Črnič bo stal na kolodvoru — pozdravil bo . . ."

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

Phone: Canal 2534.

Kaj naj bi govorila še po tem, kar se pomeniva drevi? . . . Spremil bo Almo domov — spremljal bo Almo . . . Druga sreča bo odkupljena z mojo . . . Bolj sama sebi kakor materi je govorila brezglasno Helena. Mati, ki ni mogla premagati očitanja svojega srca, je odhitela, da ne gleda več sence dušnega boja na bledem obrazku. Čutila pe, da se je zgodilo tu nekaj, kar ne more več popraviti človeška roka, slutila je — veliko hčerkinino žrtev. A v tem, ko je mati na skrivnem jokala, je napisala Helena z mirno roko Črniču: "Jutri odidem. Pridi o solčnem zahodu na Grad."

In ni se tresla Nikova roka, ko je odpiral zalepko, niso se izpremenile črte obraza, dasi so ga klicale drobne vrstice na slovo. Ona gre? Naj gre! Ni mu zdaj do sestankov in zaljubljenih besed. Sam mora izvojevati ta boj. Ne radi rjavih oči, ne radi ponosne duše. Naj ve ves svet, da se je vrnil samo iz prepričanja, možato, odkrito! Tačas se vrne Helena, in tedaj . . . Mati ne bo imela več pogojev, hčerka ne druge ljubezni. Samo enkrat ljubi Helena . . .

Niko se nasmehne tožno, spravi listič v mizo in seže po peresu. A ne gre. Premočno je zavalovilo srce ob pozivu preljubljene, ki je hodila toliko dni molče mimo njega, na obrazu bolešno vdanost. Pač so ga pozdravljale rjave oči, a ne več z istim žarom. Nekaj nadzemskega je zdaj na Heleni. Izpremenila se je izpremenil se je on in izpremenilo se je vse okrog njega. Iz nizke sobice je postala velika in svetla soba, vegasta miza se je izpremenila v moderni pisalnik, žalostna mati v veselo ženo — iz prejšnjih nasprotnikov so postali prijatelji, iz prijateljev so vzrastle sovražniki.

"Tak značaj! Se ne sramuješ? Res, bil bi večno hinavec — rojen Črtomir. O! Ni značajnosti med nami, zato se ne razvije svoboda. Tebi je za premoženje. Za žensko, za bel kruh si izdal prepričanje. Sanje te plašijo, baba? Soparna noč, ženske vraže so rodile tiste sanje — a neznačajnost se izgovarja z njimi. Izdal si narod."

Tako je očital Niku prijatelj, ko mu je odkril, da je uničil svoj bogokletni spis, da je vrnil židu predujem in da se je vrnil k oltarju svoje matere. Na tiste in take besede je odgovoril Niko mirno razburjenemu:

"Nehajte mi z vašim značajem in vašim prepričanjem. Vi zaženete vselej krik o neznačajnosti, kadar kdo najde pravo pot iz zmede vaših nazorov. Ta za ženo — oni za službo, pravite. A ne pomislite, da se mora naveličati misleč duh vaše brezmiselnosti; ne mislite, da predjete ieta mladostnih zablod in nemira — temu prej — onemu pozneje — in da pokaže, kdor je mož, kdor se vas ne boji, svoje prepričanje. Povej mi vendar: Kdaj sem bil bolj značajan: Ali tedaj, ko sem se lovil za prazno frazno, ali tedaj, ko sem zanikaval, kar mi je trdila in glasno klicala duša; ali zdaj, ko izpovem očitno svoje prepričanje in se ne bojim vaše gonje? — In povej: Kdaj sem izdajal narod: Ali tedaj, ko sem se vsužnil židu — vsužnil iz užaljenega samoljubja — za delo, ki bi prinašalo narodu samo propast — ali zdaj, ko delam iz prepričanja, da delam za resnično narodovo dobrobit? — Sanje, praviš. Toda te sanje so bile plod očitkov in strahov, ki so me vedno pregnjali, kar sem bil zagazil v praznost brezverstva. Premoženje? — Kaj mi ni obetal žid premoženja za moje pero? — Več denarja in več hvale bi bil želel z onim delom razdiranja, kot ga bom želel za svoj tihi trud. A ni mi žal. Brez samopašnosti, brez iskanja samega sebe naj bo moje delo. V njem naj se sveti samo Kristus, ki prenavlja duhove in svet. — A ti mi oponašaš žensko. Najbližjo žensko. Vendar se motiš. Nisi pomislil, da bi se bil lahko pohinjavil pred materjo in hčerjo. Nisem in ne bom govoril s Heleno, dokler ne stojim popolnoma čist pred svetom. Ti ne razumeš tega — vendar preudari moje besede."

Nervozno se je nasmehal prijatelj: "Preudarjam . . . Vi ste pač vsi enaki . . . Klavni junaki . . . Najmlajši Črtomirjev, ne zabi name, ko boš sedel v časti in slavi."

Tako sta se razšla in Bog ve, če se združijo še kdaj njune poti. Od onega jutra se zbudi Niko vsako jutro ob glasu zvona. Zopet hiti, kamor je hiteval pomladna krasna jutra. Skoz dež in vihar. Vsako jutro kleči Helena v kapelični klopi. Zdaj pojde. Naj gre! Ugladila mu je pot, odprla mu je vsaka vrata — prebil bo čas preizkušnje, govoril bo: Almo večkrat o njej, veselil se bo svidenja, skupnega delovanja. — Zasanjal je mladi pisatelj — ustavila se je roka — hitela je misel k prihodnji sreči . . . (Konec prihodnjic.)

GOSPODINJE POZOR!

Pravkar smo prejeli nekaj knjig

VARČNA KUHARICA.

To knjigo je sestavila za Slovenske kuharice

MARIJA REMEC.

Knjiga je zelo velike važnosti za kuharice, ker pove kako se z malimi stroški naredi umetna in okusna jedila.

Knjiga je trdo vezana in stane 95c.

Ker jih je v zalogi le omejeno število, pišite po njo takoj na:

"AVE MARIA",

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

BREZ UČITELJA se naučite angleškega jezika sami ako si kupite

SLOVENSKO-ANGLEŠKO SLOVNIČO

katera obsega:

Prv idel: Glasoslovje.

Drugi del: Obliskoslovje.

Tretji del: Vaje.

Četrty del: Pogovori iz vsakdajnega življenja.

Peti del: Slovenski-Angleški Besednjak.

Šesti del: Vprašanja in odgovori, ki jih mora znati ko prosi za državljanski papir.

V besednjaku je natančno pojasneno, kako se pišejo angleške besede in kako se jih mora pravilno izgovarjati. Iz te knjige se lahko vsak nauči angleškega jezika brez vsakega učitelja.

Knjiga je trdo vezana in ima 250 strani. Cena s poštnino samo 90c.

AVE MARIA,

1849 West 22nd Street

Chicago, Ill.

NE POZABITE.

da v nekoliko tednih izide KOLE-DAR Ave Maria za leto 1923. — Ste ga že naročili? Zastopniki, ste že sporočili, koliko iztisov se ga Vam naj pošlje? — Stane 50c., za Evropo 75c.

LEPA PRILIKA!

Za Slovence v Lorain, Ohio. Na prodaj je lepa moderna hiša blizu slovenske cerkve in šole. Proda se na jako ugodna lahka odplačila.

Za pojasnila se obrnite naravnost na lastnika omenjene hiše na:

1724 East 32nd Street.

LORAIN, OHIO.

PRODA SE!

Lepa hiša s tremi nadstropji. Pol bloka od slovenske cerkve. V hiši je električna razsvetljava, kopalne bane in sploh vse ugodnosti.

Ako se jo proda v kratkem se jo dobi za \$6500.00. Renta nosi mesečno \$72.00.

Za vsa nadaljna pojasnila vprašajte pri

LINCOLNO REALTY CO.

1901 W. 22nd Street, Chicago, Ill.

Phone Canal: 4918 and 0098.

SLAVNEMU OBČINSTVU

naznanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinove cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v PLUMBARSKO ŠTROKO. — Pred vse msi zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljšje in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,

PLUMBAR

2042 W. 22nd St., near Hoyne Ave

Chicago, Ill.

Tel. Canal 4108.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16. do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtnine. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelk se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Dr. zboruje vsako 1 nedeljo v mescu v Knausovi dvorani. Asesment se plačuje samo na seji, od 10 ure dopoldne do 4. ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih. Predsednik John Widervol, 1153 East 61st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša n Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Dračnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA

št. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55 leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000. smrtnine. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboruje vsako 3 nedeljo v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Kotakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA,

KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prezvamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Najboljše delo, najnižje cene.

Rojaki obrnite se vselej na svojega rojakal